

LA FEMOSA

ARTESA DE LLEIDA

VII SETMANA CULTURAL

Carme Torres, Cap dels Serveis de la Generalitat a Lleida
Josep Vallverdú, escriptor, junt amb el Sr. Alcalde i els
senyors mestres, inaguren a les Escoles d'Artesa. l'Espo-
sició: NORMALITZACIÓ DE LA LLENGUA CATALANA.

Nº 74

MAIG-JUNY

1986

PÒRTIC

Des d'aquestes pàgines, algun dia, haurem de parlar d'Artesa; parlar-ne bé en el sentit que ens pensem que és un poble xocant i que els artesencs som la gent més intel·ligent, simpàtica i tot el que ens dongui la gana de dir. I això segurament ho farem per a desentoxicar-nos de tant de criticar les coses que no ens agraden. Potser per una vegada quedaria bé de fer-ho i molta gent se'n sentiria contenta i llegirien molt més LA FEMOSA del que ara es llegeix.

Cal tenir clar que tots nosaltres voldríem viure en un poble modèlic; en un poble endreçat, net, culte, ben avingut, ric i totes aquestes altres coses agradables que hi podríem afegir. Cal adonar-se, però, que per ara som lluny d'aconseguir aquest somni i que per això mateix cal no adormir-se i treballar per a endreçar, guarnir, instruir, unir, prosperar i tot això que ens manca per a esdevenir un poble modèlic.

Hi ha pobles que es fan un estornut i tenen la necessitat que tothom se n'assabenti. Hi ha pobles que es creuen que són els millors i que les coses les fan més bé que els altres. Nosaltres en certa manera voldríem participar d'aquest joc i dir que a Artesa fem més coses i més bé que ningú...

"Ruc que s'embanta, l'aubarda li cau" diu la dita popular però, amb tot, algun dia parlarem d'Artesa amb termes elogiosos; menstrestant cal no mirar de cara enfora i fer-ho de cara endins i adonar-se de tot allò que no ens agrada d'Artesa, de

tot allò que ací no funciona, de tot allò que ens falta per a fer... llavors, senzillament manifestar la nostra opinió sobre aquestes coses que ens desplauen.

Encara que sembli rar, quan hom es preocupa d'arranjar allò que no li agrada o allò que no li acaba de fer el pes, és quan s'adona dels problemes i mancances que l'envolten i no li queda temps per a fer propaganda i parlar amb elogis de tot allò que li agrada i que sap que ho fem bé. Sí, potser algun dia haurem de parlar amb elogis del nostre poble i dir el bo que té i tot el que s'hi ha fet i tot allò que ens queda millor... menstretant, però, ens preocupa allò que no tenim, allò que no hem fet, allò que no ens acaba de quedar bé...

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPOSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 74 MAIG-JUNY 1986

INDEX

PAGINA

PORTIC	1
NOTES I NOTÍCIES	4
XVIII JORNADA DE TREBALL	9
ENDAVANT AMB LA SETMANA CULTURAL	12
UN LLENGUATGE BRUT AL TEATRE	15
EL COLOR DE LA CULTURA	17
ESPIGANT	19
FULLS D'HISTÒRIA	21
QUI TÈ CUCS, PELA FULLES	23
CONEGUEM LA NOSTRA FAUNA	25
DARRERA DEL MIRALL	27
ENTRETENIMENTS	30
HUMOR	11-14-22-29

Els articles i opinions que apareixen a les planes de LA FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB EL SUPORT DE LA GENERALITAT

NOTES I NOTÍCIES

LA SETENA SETMANA CULTURAL

Encara que d'entrada el programa de la setena Setmana Cultural (del dia 12 al 18 de Maig d'enguany) no ens va entusiasmar degut, potser, a que no hi havia cap conferenciant de reconeguda fama (si descontem en Josep Vallverdú) o potser perquè la majoria d'actes giraven entorn de gent del poble, per exemple el recital de guitarra, l'escala Hi-Fi, la Gimnàstica Rítmica, el Teatre, els Escacs, els matrimonis de cinquanta anys, l'Homenatge als ancians, l'Exposició a les Escoles o la mateixa Cassolada...

Passada la Setmana Cultural, però, hem de reconèixer que en un conjunt, aquesta Setmana Cultural ha estat de les més reeixides, d'organització, participació i en el resultat mitjà de tots els actes. Si d'entrada podia semblar que aquesta Setmana Cultural passaria sense pena ni glòria, un cop acabada hem de reconèixer, doncs, que la validesa d'aquest tipus de setmanes venen a subratllar l'absoluta necessitat de seguir treballant pel mateix camí. La gent del nostre poble se sensibilitza cada cop més i això és el millor senyal i la millor crítica que se li pot fer.

"LA FEMOSA-CUINA-2"

Amb un acte simpàtic, dins de la Setmana Cultural, es va

fer la presentació del llibre "La Femosa-Cuina-2", on surten aplegades les recptes que van ser exposades a les segones trobades de cuina que es van celebrar l'hivern 1984-85.

Aquest llibre, la el primer "La Femosa-Cuina" que es va publicar ara fa dos anys i que tant d'èxit va tenir, és d'un format de 10 x 18 cm, conté més de cinquanta receptes repartides entre els capítols, Primers Plats, Segons Plats i el de Postres. El llibre conté també una presentació i un índex. Tot plegat sumen 84 pàgines.

Esperem que tingui tan d'èxit com el primer llibre i que sigui de força utilitat per a totes les mestresses de casa.

FUTBOL

El dia primer de Juny, el Club de Futbol Artesa de Lleida, convocà a una Reunió Extraordinària, als seus socis, per a elegir una nova Junta.

de tots és sabut que l'any passat no es va poder canviar la Junta Directiva per la circumstància que ningú no es presentà per a fer-se'n càrrec. La Junta sortint, doncs, es va veure obligada a prorrogar el seu mandat un any més, però alegant que aquest termini seria improrrogable.

En aquesta Reunió Extraordinària, tampoc no hi havia, d'entrada, cap candidat, així que, la Junta Sortint, digué que lliuraria el Club (llibres i altres) a l'Ajuntament, quedant, en teoria, el club desfet. Quan anaven més mal dades sortí en Ramon Farré que es comprometé a tirar el Club endavant si en el l'espai de 15 dies podia trobar un equip col laborador.

A hores d'ara, sembla que el C. F. Artesa ja té una Nova Junta i que la cosa està ben "encarrilada". A LA FEMOSA del mes entrant, intentarem donar molta més informació de la situació del futbol a artesa.

ASSEMBLEA DE POBLE

L'Ajuntament cridà els veïns a una Assemblea que es va celebrar el diumenge dia 7 d'aquest mes de Juny, per a parlar dels problemes de tirar endavant la Claveguera General tal i com estava projectada.

En aquesta Assemblea de Poble, els membres del Consistori, dividits en dues opcions, van presentar, cadascun, una solució diferent per a la Claveguera:

L'Alcalde digué que continuar la Claveguera fins al final o en tot cas fins a la casa de l'Alfred, tal com s'ha anat pujant, era un disbarat, ja que el terreny que surt és tan tou i fangós (terreny sense solera estable) que agafant el pressupost més econòmic dels que s'havien presentat a Casa de la Vila (52.000 pessetes metre linial) valia molts milions que, es podien estalviar baixant fins al lloc on es troba el tram acabat, tres clavegueres de 0'40 m. de diàmetre. Que amb aquestes tres clavegueres la capacitat de desguàs era suficient.

L'Oposició, pel seu costat, defençar de pujar la Claveguera fins a l'indret de la casa de l'Alfred Bonastre i baixar les tres clavegueres de 0'40 m. fins a aquell lloc.

En papereta tancada els veïns manifestaren la seva opinió

i aprovaren per una majoria de 60 a 30 l'opció que havia presentat l'Alcaldia.

"QUADERS D'ARQUEOLOGIA"

En motiu de la XVIII Jornada de Treball del Grup de Recerques de les Terres de ponent, celebrada a Artesa el diumenge de 15 d'aquest mes, el Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", va treure a la llum el primer número de QUADERNS D'ARQUEOLOGIA als quals se'ls hi vol donar continuïtat amb una periodicitat d'un o dos números a l'any. Amb aquests QUADERNS D'ARQUEOLOGIA el G.R.A vol fer conèixer els materials del fons del nostre Museu. En aquest primer número s'hi publiquen els materials de la Bauma de la Peixera d'Alfés (un jaciment del Paleolític Superior). L'estudi l'ha fet un equip de tres arqueòlegs i un geòleg dirigits per en Josép Mª Fullola, catedràtic de la Universitat de Barcelona.

aquest primer número de QUADERNS D'ARQUEOLOGIA té 24 pàgines entre text i làmines. A la portada s'hi reproduïx, amb tinta roja, la figura d'un llop que s'ha triat com emblema del Museu. aquest llop es troba representat vèries vegades, fent una sinefa (és el negatiu d'un segell que s'aplicà a la ceràmica quan encara era tendra) en un fragment de gerra ibèrica trobada al poblat ibèric de Margalef, al terme de Torregrossa, i que es conserva al Museu, Local, Arqueològic.

esperem que amb aquests QUADERNS D'ARQUEOLOGIA, els materials inèdits del Museu d'Artesa, es vagin conèguen arreu del País. Es per això que encoratgem al Grup de Recerques Arqueo-

lògiques de "La Femosa" a seguir endavant amb la tasca suara començada.

EL LLOP DEL MUSEU D'ARTESA

UNA GUIA

També el Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", va editar una guia de l'Exposició dels materials de la Bauma de la Peixera d'Alfés, que es va obrir al públic el dia 15 de Juny, al Museu, i que hi romandrà oberta durant tot l'estiu.

La Guia en qüestió, resum en cinc pàgines de lletra atapeïda, tot el contingut d'aquesta Exposició la qual fa més entenedora i atractiva. Vistos els resultats pràctics d'aquesta Guia, pensem que el G.R.A. s'hauria de plantejar seriosament, l'elaboració d'una guia completa i alhora el més didàctica possible del Museu, Local, Arqueològic, ja que entenem que la misió primordial que ha de fer un museu és la d'educar i instruir i això, pensem, amb una bona guia s'aconseguiria molt millor.

XVIII JORNADA DE TREBALL

GRUP DE RECERQUES DE LES TERRES DE PONENT

El Grup de Recerques de les Terres de Ponent el formen homes i dones de les nostres comarques motivats per l'estudi de qualsevol fet històric local (d'un municipi determinat) o per qualsevol tema o problema d'abast més ampli.

Aquest grup es va reunir per primera vegada (encara que ja portava uns mesos de gestació) a escoltar els treballs d'investigació històrica que alguns dels seus membres havien elaborat, a la vila de Verdú, Urgell, el dia 9 de Maig del 1976. La segona trobada, el 10 d'Octubre del mateix any, ja va fer-se a Artesa de Lleida. El Grup de Recerques publica tots aquests treballs en uns fascicles que porten el títol de "Recerques Lleidatanes". Actualment el formen més de 120 persones escampades pels pobles de l'Urgell, Segrià, les Garrigues, la Noguera i la Segarra. Fins ara s'han celebrat 18 Jornades de treball repartides per les poblacions següents: Verdú (dues vegades), Artesa de Lleida (dues vegades), Cervera (dues vegades), Solsona, Santa Coloma de Queralt, Tàrrrega (dues vegades), Els Prats de Rei, Belianes, Ponts, Agramunt, Artesa de Segre, Bellpuig d'Urgell i Vilagrassa.

El diumenge dia 15 d'aquest mes de Juny, es va celebrar a Artesa la divuitena Jornada de Treball del Grup de Recerques de les Terres de Ponent. Per aquest motiu el Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", que es el que organitzava aques

ta trobada a Artesa, va editar, a més a més del programa, una petita guia de l'Exposició dels materials arqueològics de la BAUMA DE LA PEIXERA D'ALFÈS (un jaciment del Paleolític Superior) que en motiu d'aquesta trobada s'inagurà al Museu. També es va fer coincidir amb aquesta Jornada de Treball la presentació de la revista QUADERNS D'ARQUEOLOGIA que edita el Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa". Aquests "Quaderns" el G.R.A. té intenció d'anar publicant de tant en tant.

En aquesta XVIII Jornada de Treball del Grup de Recerques de les Terres de Ponent, que era monogràfica, es van llegir els treballs següents:

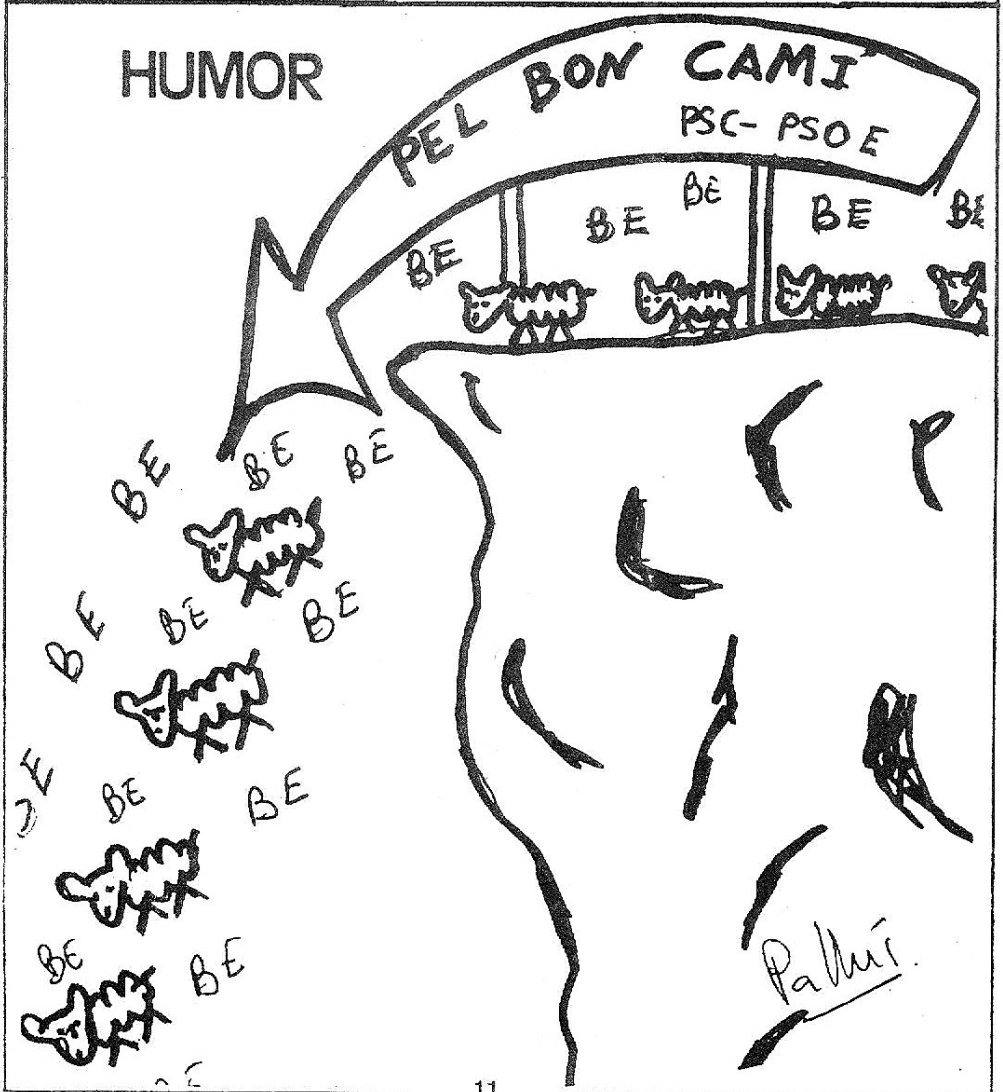
- Estat de la qüestió del Paleolític Inferior i Mitjà a les comarques de Ponent, per R. Mora.
- la 3ª campanya d'excavació al jaciment del Paleolític Superior de la Bauma de la Peixera d'Alfés, per J. Mª Fullola.
- Estudi geomorfològic del Tossal de Moradilla, per J. L. Peña, J. I. Rodríguez i J. R. González.
- Una possible cisterna preibèrica al Tossal de les Tenalles de Sidamon, per I. Garcés i Ll. Marí.
- La Serra de Pigverd, un jaciment del Bronze Final, per Josep Gallart.
- Una premsa d'oli romana al terme municipal de Corbins, per Ll. Marí i M. Mascort
- El jaciment romà de Mas de Melons (Castelldans), per Arturo Pérez.
- la vila romana de Corbins. Una ofrena de fundació, per Ll. Marí i M. Mascort.
- la vall de l'Ondara: noves troballes i revicció dels jaciments ibèrics, per A. Lafuente i J. López.
- Aportació a la carta arqueològica del Mig Segre, per Mª. R. Puig.

- Arqueologia andalusina a les nostres terres, per J. Giralt.

Totes aquestes comunicacions van ser il.lustrades amb diapositives.

Després de fer l'obertura de l'Exposició, en una sala del Museu, dels materials de la Bauma de la Peixera d'Alfés, el grup va fer un dinar de germanor al restaurant "la barretina".

A. C.

ENDAVANT AMB LA SETMANA CULTURAL

En un temps com en el que ens ha tocat de viure, quan l'apatia és norma general i cada cop ens costa més de sortir de casa, per a, senzillament, practicar el més elemental exercici de la persona, com és el de parlar i escoltar.

Quan la tv. la publicitat, el cinema, els còmics i tots aquells elements que configuren això que s'ha anomenat la "Cultura de la imatge", hom creat massa sovint i d'una manera totalment indiscriminada, un tipus falsejat i tendenciós de comunicació adreçat només a la manipulació consumista-ideològica de l'individu, però amanit tot d'una manera tan irresistible talment com en el mite grec de les sirenes, la bellesa i el cant de les quals, només duïen a l'home a la perdició de l'abisme; en un temps, on el progrés es medeix pels resultats tècnics i científics i no per la seva aplicació en el millorament humà. En un temps, en fi, on tot va tan vertiginosament accelerat que no ens dóna temps a preparar-nos per a dominar racionalment els avenços amb els quals contínuament ens bombardejen, en aquest temps nostre, al llindar mateix de l'any 2.000, sembla una mica com si la persona humana anés perdent la capacitat de questionar-se i ja no sap, no contesta sobre el darrer sentit d'un progrés dins el qual cada vegada és més ignorant.

A cada època diuen, corresponent un tipus determinat d'indefensió, la nostra és potser aquesta d'haver-nos de limitar

senzillament a ésser espectadors d'una cultura que es distancia cada cop més de l'humà: l'ésser analfabets d'un progrés massa accelerat tècnicament i científicament per a ésser globalment comprensible.

Quin sentit té doncs una Setmana Cultural, si la comparem amb l'amplitud de registres que ens ofereixen el "medis d'incomunicació"? Si veiem com en realitat es queda més gent acòmodament a casa veient el "Dallas" que assistint a una Conferència, una obra de teatre o un concert de guitarra.?

Ulisses no volgué privar-se de l'encís de les sirenes però ho féu amb el cos fortament lligat al pal que aguantava les veles del Calipso. Només així no sucumbí i pogué fer realitat el delit de retorn a la seva Itaca.

En aquest antic mite grec de l'Odissea m'ha semblat trobar algunes respostes.

Romandre cecs davant el temps que ens ha tocat viure seria un error. Cal assumir els elements que configurent la nostra època, cal aprendre a poc a poc a dominar-los, però això sí fortament lligats a un sentit humà de l'existència i del progrés, només així podrem arribar algun dia a la nostra Itaca

La Setmana Cultural per tant, amb totes les seves deficiències, amb totes les seves mancances, amb tots el negatiu que pugui tenir, és un intent positiu, de moment que és propiament nostre, de fer cultura, d'alguna manera de reinventar-nos cultura, si és que realment es pot inventar alguna cosa

La Setmana Cultural ens comunica dins d'un context real de boca a orella, sobre aquells temes i qüestions i situacions que ens preocupen. I el que és més important, ens submergeix en la calidesa del contacte humà.

En un temps com aquest, com el nostre, cal reivindicar

més que mai qualsevol intent per tal que la persona recuperi el seu paper de protagonista dins de la cultura. Qualsevol provatura de crear un ambient cultural al servei d'un col·lectiu. Això sí, amb els nostres pocs mitjans, amb la nostra poca formació, però a la nostra manera, que aquesta sí que és l'única manera vàlida i real de fer cultura.

Treball i cultura com a factors alliberadors de l'entorn humà contra les pressions interessades i indecents d'una societat que només espera d'ell per la seva capacitat de produir i consumir, de consumir-se en l'abisme de l'alienació.

En un temps com aquests, companys, companyes més que mai: endavant amb la Setmana Cultural.

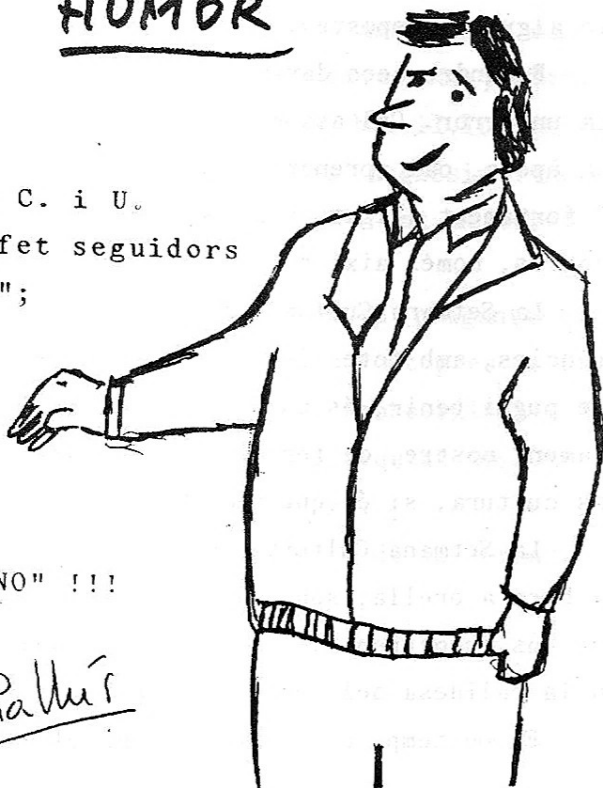
F. G.

HUMOR

Els consellers de C. i U.
i els A. P. s'han fet seguidors
de la "Nova Cançó";
sempre canten

"Diguem NO" !!!

Pallús

UN LLENGUATGE BRUT

AL TEATRE

(L'ARBRE QUE NO DEIXÀ VEURE EL BOSG)

El dia 18 de Maig, dins la cloenda de la Setena SETMANA CULTURAL, es va posar a escena, per aficionats d'Artesa, l'obra "Pòlipus Malignus". Aquesta peça teatral posa a la superfície, com a denúncia, un ambient militarista immers dins d'una guerra hipotètica i despietada. Per això mateix (per emmarcar una realitat) els protagonistes empraven un llenguatge masculista d'allò més vulgar; un llenguatge que és ben propi de les casernes, però que, també, el podem sentir amb més o menys freqüència pels carrers del nostre poble sense que ens preocupi gaire.

Aquest llenguatge, però, posat damunt de l'escenari i pronunciat per actors artesencs (i alguns molt joves) va fer l'efecte, al públic, que el llenguatge havia sortit del context de l'obra i que, en lloc de subratllar un ambient militarista corromput, havia estat expressament triat per a escandalitzar els espectadors artesencs. Així de clar

Tothom n'estava tan d'escandalitzat que no es van adonar del que anava l'obra; no van captar el missatge de denúncia, de denúncia explícita d'una Situació extrema d'una gent envilida que empra, precisament, aquest llenguatge baix masculista i brut que els identifica.

Allò que diuen de, l'arbre que tenim davant no ens deixa veure el bosc que creix just al seu darrera, és ben bé la veritat del que va passar a Artesa a la representació de "Pòlipus Malignus"; el llenguatge brut no va deixar entendre el diàleg, no va permetre de llegir l'obra ni de valorar el treball dels actors, aquest llenguatge no va deixar considerar l'esforç (sempre tan ingrat) de fer teatre a Artesa, amb gent d'Artesa i amb els mitjans que ací tenim a l'abast.

Potser sí que coincidiríem a acceptar que per a fer teatre al nostre poble no calia triar una obra d'un contingut tan transcendent; que el públic d'Artesa s'acontenta amb molt menys. També, però, hauríem de coincidir que sí el nostre públic no compta ràpidament amb algun factor que incideixi profundament i direccionalment a un canvi de gustos i cap a una actitud crítica i serena de la manera de fer i veure teatre, ens quedarem per sempre amb les comedietes desenfadades i amb els sainets de pagesos rucs i criades bledes, tan buits de contingut que no aporten res de res al creixement cultural del nostre poble.

El teatre és, ara per ara, una de les eines més eficaces que tenim al nostre abast per a fer cultura, per això mateix cal aprofitar-lo tant com es pugui. El nostre parer, en aquesta qüestió (no ens les donem d'infalibles) és d'anar evolucionant progressivament sense intentar de cremar-ho tot d'un cop, (cosa que pot ésser fins i tot negativa) i procurar sovintejar més les representacions amb gent d'aquí i amb una persistència que pugués ser exemplar.

Arna

EL COLOR DE LA CULTURA

Sempre m'havia pensat que la cultura no era patrimoni de ningú; que igual dret hi tenen els pobres que el rics, els blancs que el negres. És clar que, històricament, la cultura sempre havia estat "administrada" per les esferes dominants, principalment per l'estament religiós (de qualsevol època o país), més tard per la noblesa, passant per la burgesia i arribant, finalment, al poble. Encara ara, però, es nota una substancial diferència de nivell cultural segons sigui la capa social a la qual pertany l'individu.

Les lluites socials, les reivindicacions obreres de tot tipus i les associacions populars (tipus "Coros Claver") han fet possible que, modernament, la cultura arribés a tots els nivells. Passa, però (i això no caldria ni assenyalar-ho, de tan obvi que és), que el nivell cultural de la persona, en general, encara està fortament diferenciat segons l'estament social a on pertany cadascú, per exemple: el fill d'una família pagesa no podrà desenrotllar la seva capacitat de la mateixa manera que ho farà el fill d'una família burgesa, i això serà així no perquè el fill de pagesos sigui menys intel·ligent. El que passa és que el nivell cultural dels pares, d'entrada, i l'ambient dins del qual es mourà després (sense ni percebre-ho predisposaran a l'un més que a l'altre a una millor preparació per l'aprenentatge i assimilació de la cultura. Això mateix passara entre dues persones d'una mateixa classe social que creixen en ambients completaments diferents; l'un en una

ciutat gran i l'altre en un poble petit i poc comunicat: el de
a ciutat sempre trobarà un ambient més propici a desenvolupar-se intel·lectualment que el del poble. Als pobles, per naturalesa, som més tancats, per tant menys receptius, som també més conservadors, la qual cosa vol dir que anirem acceptant es coses noves molt més lentament que els altres. Tot això legat fa que una persona de poble sigui potencialment, més encara que un de ciutat, i de tot això n'hauriem d'ésser ben conscients i sense escandalitzar-nos posar-nos a treballar per a fer canviar això com més aviat millor.

Des de fa set anys a Artesa fem la Setmana Cultural amb més o menys participació segons els anys i els actes, com és lògic. Ara per ara, la Setmana Cultural, és l'únic mitjà col·lectiu que tenim per a incidir culturament a la nostra gent. Fer la Setmana Cultural, per a mí, és una necessitat tan imperiosa que no puc entendre que algú trobi que és un luxe, una cosa supèrflua i fins i tot innecessària i que per això s'hi giren d'esquena i inclús intenten boicotejar-la.

La cultura, en algun temps, podia ser fins i tot un luxe, però avui és una necessitat tan transcendent que cal que ens adonem que ens hem de despullar de personalismes i d'actituds immovilistes i que ens hem d'arremangar i posar-nos a empènyer aquest feixuc carro de la cultura. La resposta dels artesencs en aquesta setena Setmana Cultural, ha estat una resposta clara i esperançadora.

A Artesa hem encetat (i penso que encertadament) un camí que mena directament a un reviscolament (si és que es pot dir "reviscolament" a una cosa que no hem tingut mai) cultural que ens farà créixer com a persones dins d'una comunitat cada cop més justa i equitativa.

Josep i Enric

ESPIGANT

ELS GRANS I LA SETMANA CULTURAL

Fer una crítica general del desenvolupament general de SETMANA podria produir una ensopegada amb altres que amb més autoritat, que jo, han fet; per tal, solament faré aturada en la primera jornada, dilluns 12 de Maig NOCES D'OR de Matrimoni de totes les parelles que encara viuen els dos consorts.

Es puntuaren 17 matrimonis en tot el poble, els més grans se sentien honorats amb 62 anys de convivència.

Aplegats a la nostra Església parroquial on gairebé tots s'hi varen casar; en Acció de Gràcies se celebrà l'Eucaristia i en Ella tingué lloc la renovació del compromís sacramental que el "Sí vull" fou corejat pel consort femení i com també per tots els homes; petons, abraçades, obsequis, "destacant-se el que féu la Caixa de Catalunya que els absequià amb un gran Medalló, a cada matrimoni, commemoratiu de llurs Noces d'Or i un formós pomell de flors a les dones-mullers".

El "banquet" nupcial tingué lloc al Restaurant LA BARRETTINA desenrotllant-se amb gran joia sense faltar els corresponents brindis fent dringar les copes de Xampany.

Cal remarcar que tant l'acte religiós com l'àpat nupcial fou honorat per la presència de les autoritats locals i representants de la Caixa de Catalunya així com un gran nombre de familiars i amics dels homenatjats. El nostre "batlle" aprofici-

tà el seu brindis per fer la inauguració oficial de la Setmana Acompanyaren en la diada i concelebraren en l'Eucarestia el nostre Mn. Joan P. Ramon c.m.f. i Mn. Antoni Oriol, rector del Seminari de Barcelona. El P. Ramon, fill d'un matrimoni home-natjat, fou l'encarregat de fer les renovacions i beneir en nom de l'Església les Noces d'Or de tots els matrimonis. Mossèn Antoni Oriol a la nit ens féu una xerrada-col.loqui, i ja en el seu inici descabdellà d'una manera senzilla i agradable el seu desenvolupament d'infant al nostre poble, dels tants bons records guardats, ja que digué, foren els més feliços, i quines anècdotes eren també recordades per alguns dels companys no tan entremaliats com ell i així s'anà entrant en el cor de tots els assistents.

Seguidament abordà el tema assenyalat "L'ESGLÉSIA AVUI, MOTIU D'ESPERANCA". Amb record del passat i analitzant el present desgranà una sèrie de dades tant negatives com positives, fruit d'un estudi en el qual es començà a bis-il.luminar els punts positius en molts aspectes de la Nova Església renovada a les exigències del temps i l'espai en què ens desenrotllem i vivim.

Obert el col.loqui, es feren unes quantes preguntes molt assenyades i que foren contestades aclarint conceptes i punts molt valuosos que en definitiva ompliren a sobreixir l'acte.

Amb un fort i llarg aplaudiment fou obsequiat Mn. Antoni Oriol que complí amb escreix el seu missatge.

Ho dic de veritat que fent el veredicte de la Jornada donaria un x "FORMIDABLE".

job.

FULLS D'HISTÒRIA

EL TOPÒNIM "RACÓ DELS MORTS"

Encara que no pertanyi al terme municipal d'Artesa de Lleida, el topònim "Racó dels Morts" sempre ens havia cridar l'atenció de forma particular primerament a causa de la seva mateixa singularitat i també perquè s'aplicava només a un lloc molt concret i reduït de la partida de Margalef.

El mateix nom en si, sense cap més connotació, ja és evocador d'un fet extraordinari; en concret, una gran mortalitat produïda en el lloc, a partir de la qual es conegué la raonada amb aquest nom.

Algunes vegades parlant amb la gent gran del poble havíem fet indagacions sobre el possible origen històric del topònim, però observàvem que les explicacions, no s'ajustaven a un temps determinat i fins i tot eren irreal o carregades de caràcter legendari. Encara que observant-ho bé els hi vèiem un transfons comú de veritat. En essència puguérem deduir que el nom li venia d'una mortalitat produïda en una batalla, la qual no feia pas més de dos segles que s'havia produït.

L'explicació històrica del topònim la vaig trobar d'una forma casual en el llibre de R. Miró i Huguet titulat "Efemérides de la Guerra de la Independència en Catalunya" publicat a Lleida l'any 1915. A les pàgines 121 i 152 se'ns parla de la batalla que tingué lloc al Pla de Margalef entre les forces del general francès Louis-Gabriel Sudret i les d'E. O'Donnell que anaven a defensar Lleida, aquest fet es produí, segons

l'autor el 23 d'abril de 1809, però segons altres fonts consultades fou en realitat el 1810; en aquesta topada les tropes d'O'Donnell tingueren moltes baixes i uns 5.000 homes foren fets presoners. Com a càstig i per atemoritzar els resistents del Segrià, Sudret va deixar sense enterrar els morts fins a la presa de Lleida a mitjans de maig de 1810. Un cop caiguda la capital del Segrià a mans dels francesos, el general Sudret el dia 16 de maig manà a l'ajuntament d'Artesa que donés sepultura als cadàvers.

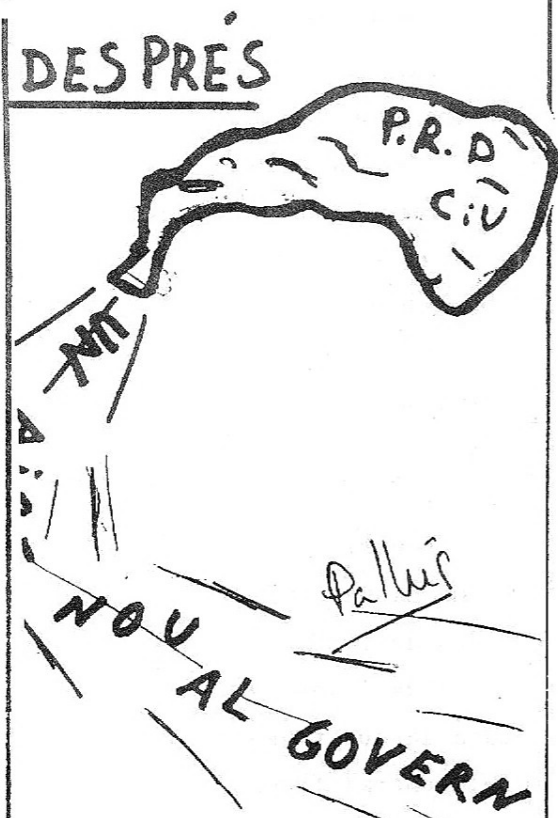
Josep Gallart

HUMOR

ABANS

DES PRÉS

Qui Té Cucs, Pela Fulles

Des del començament he estat sempre embolicat en la publicació de LA FEMOSA, ja sigui formant part del Consell de Redacció, ja sigui com a col.laborador escrivint articles. Ara i d'entrada vull deixar ben clar que una cosa i l'altra no tenen res a veure; són dues coses distintes. El Consell de Redacció té la misió que la revista surti cada més (amb tota la feina que hi ha al darrera), però el col.laborador només té la missió d'escriure articles quan en té ganes o quan troba un tema adequat per afer-ho. En el meu cas, he escrit articles sempre que he pogut i n'he tingut ganes. Encara que no sempre, alguna vegada, les meves col.laboracions han estat només per a denunciar o criticar alguna cosa que jo no he trobat bé i subratllo aquest "jo" perquè en el que no m'agrada LA FEMOSA no hi té res a veure ja que aquesta publica, sempre, tot allò que se li porta.

M'ha semblat oportú de fer aquest preàmbul per a centrar bé el tema en allò que títol jugjereix.

Quan no fa gaires anys presidia l'Ajuntament no era estrany sentir alguna indirecta o la conyeta d'algunes persones més o menys en aquest termes: "No no, LA FEMOSA ara calla", "no el critiquen no, ara l'Ajuntament; com que manen ells...", "abans tot era criticar però ara callen...". Això que, si voleu, era inevitable, era també del tot infundat: Si LA FEMOSA no va publicar mai cap crítica contra aquell consistori va es-

tar, senzillament, perquè ningú no la va escriure; vull dir que tots aquells que haurien pogut criticar l'actuació d'aquell Ajuntament no van agafar mai el bolígraf per a escriure una nota i publicar-la en aquesta revista (LA FEMOSA, i això ho puc certificar, mai no ha rebutjat un article del tema que fos, si aquest ha anat signat) i era obvi que els que en aquell moment érem a l'Ajuntament tampoc no el podíem escriure per raons ètiques.

Per alguna gent, sembla que els col.laboradors de LA FEMOSA hagin de coincidir amb ells a l'hora d'opinar sobre alguna cosa, per exemple: darrerament s'han aixecat veus contra la programació del cinema d'Artesa (on només hi va la canalla) diuen que s'han projectat pel·lícules "pornogràfiques", i també acusen LA FEMOSA que d'això no n'ha dit res: "Com que ara hi són ells adins...", i és que tot plegat, hi ha gent que només volen sentir allò que ells pensen, però volen que siguin els altres els que treguin la cara a dir-ho públicament. Si els que col.laborem més assiduament a LA FEMOSA no n'hem dit res d'aquest "problema" és potser perquè no ens afecta directament o perquè "això" per a nosaltres no és cap "problema". Ara, si tots els que s'han sentit ferits per aquestes projeccions haguessin escrit un article, amb tota certesa LA FEMOSA se n'hauria fet ressò.

Personalment, quan escric un article, exposo la meva opinió sobre allò que parlo, i ho faig lliurement. Signo l'article i amb el meu nom me'n faig l'únic responsable. Si m'equivoco, m'equivoco jo, no LA FEMOSA i això hauria de quedar plou clar per a no caldre insistir-hi més.

"Qui té picor, grata", diu la dita popular. Amb això hauríem d'entendre que no podem acusar els altres de no fer allò que hauríem de fer nosaltres.

A. Costafreda

CONEGUEM LA NOSTRA FAUNA

EL GAIG BLAU

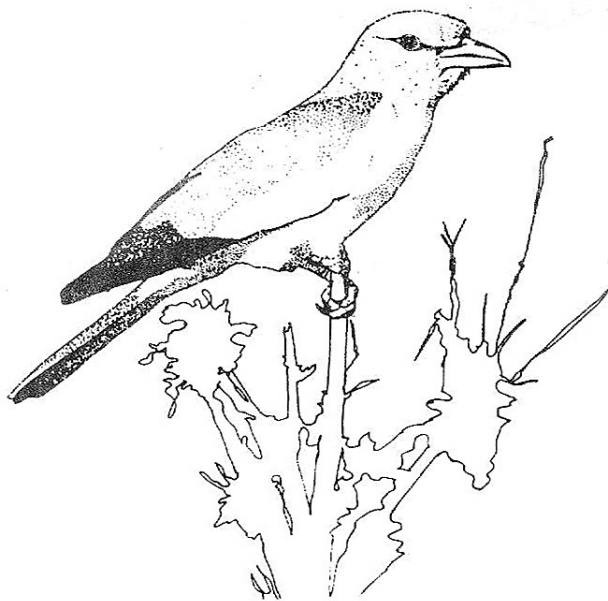
FITXA TÈCNICA:(coracias garrulus, família dels coraciids) Ocell de l'ordre dels caraciiformes.

DISCRIPCIÓ: Té un plomatge d'un blau verdós pàl·lid. Presenta el dors de color castany brillant i les ales d'un blau viu, amb els extrems més foscos i les puntes negres. És essencialment insectívor (animals que caça des d'una telaia, un pal de telèfon, per exemple). Habita a la Mediterrània Occidental, gairebé a tota Europa Oriental i Àsia Central i Meridional. Cria als Països Catalans menys a les illes on només se'l pot veure de pas. Arriba aquí, des del seu lloc d'hivernada a l'Àfrica, al mes d'Abril i se'n torna cap a finals d'Agost.

El Gaig Blau o Gralla Verda com se la coneix a Artesa és un dels moixons més vistosos dels que crien al nostre terme. Tan pel seu tamany (més o menys com un colom) com pels seus costums, és fàcilment identificable.

Anys endarrera, quan els cultis del terme eren essencialment cerealistes o de farratges i els arbres només vorejaven els bancals, el Gaig Blau era molt més abundant. La seva regressió es deu a l'augment dels fruiters (potser també dels

pesticides) que lemiten els espais oberts i la proliferació dels insectes dels que s'alimenta cons els llagosts. Per això mateis, ara, aquest moixò el veurem amb més freqüència a la part del secà.

A la primavera, que és l'època que fan les seves parades nupcials, se'l pot veure, prop d'on té el niu, fent cabrioles a l'aire, enlairant-se i deixant-se caure en picat fent tombarelles i xisclant d'una manera molt peculiar. Cria als forats dels arbres i d'alguna roca, però, sobretot al nostre terme, ho fa a les parets de les cabanes i masos més solitaris.

Arna

DARRERA DEL MIRALL

CONTINUACIÓ

En contar una història, una de les meves grans preocupacions es la d'on col·locar-me com a narrador per de fer més comprensible allò que vull explicar. Però és que de fet, honestament hom no pot parlar al fons, més que d'ell mateix i tots aquells personatges que suren per entre les pàgines de qual-sevol història només són perllongacions de les diferents personalitats que conviuen en una mateixa persona. Com des d'algun lloc de cadascú reclamessin el seu dret a existir, encara que només sigui en una ficció, en un esboç d'una possible realitat.

Aquesta història està feta a glopades, a retalls mal organitzats de temps. Concebuda com la fragmentació mal enganxada dels vidres en què queda en trencar-se un mirall i la impossibilitat de reconèixer-se en les mil imatges en les quals es reproduueix allò que hom creu ésser.

Stendhal digué que la novel·la era "un espill que es passeja pel llarg del camí" per tant un mirall que reproduueix fidedignament tot allò que passa pel seu davant. L'ull del narrador llavors tramet només la realitat visible, observable i quantificable. Però quan aquert mirall es trenca i es dispersen els seus fragments en diferents espais la visualització de la realitat es ben diferent, i hom ja no pot concebre les coses com a quelcom global i abstracte, sinó com una successió de moments concrets només remotament relacionats per un mirall i a la fi, per un reflex.

No hi ha cap estructuració, cap planificació a l'hora de fer aquesta història. Està bastida, no com una trama prèviament pensada, sinó dependent únicament de la inspiració de moments molt puntuals, de diferents instants en què el bolígraf relliscà amb més o menys gràcia sobre la superfície d'un paper blanc.

Lluis és un personatge pensat entre el fum i les veus de fons d'un bar de ciutat, representa la contradicció i la búsqueda existencial d'un sentit vitalista contraposat al seu bocí de temps viscut.

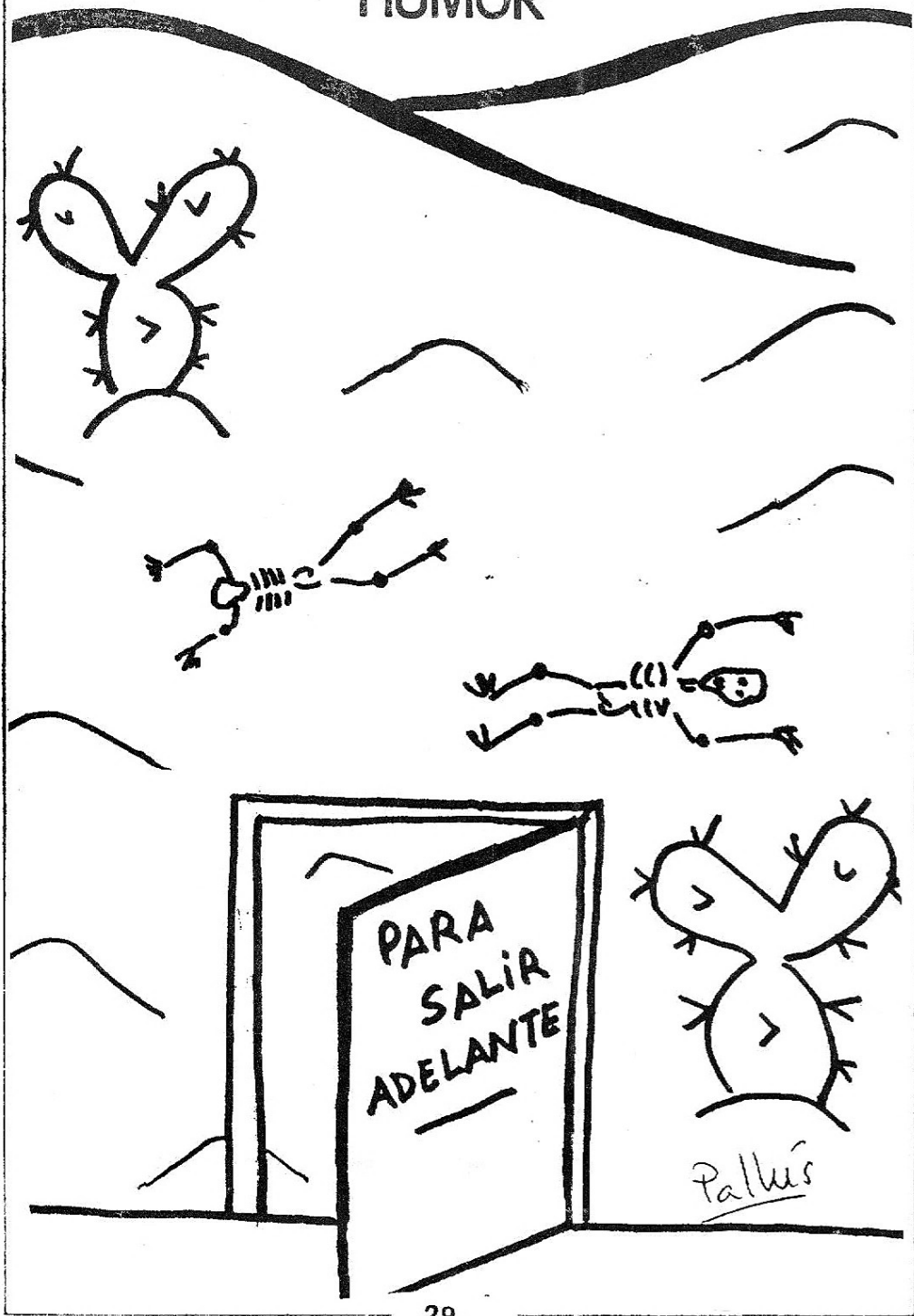
La contradicció neix en el moment en que idea i realitat es distàncien el suficient com per restar en oposició. La contradicció pot generar llavors dos tipus de moviment. Un que podríem anomenar circular quan es mou a través de l'acceptació de la vida com un estat contradictori. I l'altre que podríem anomenar linial, quan hom vol escapar del punt zero per avançar per qualsevol dels dos sentits de la contradicció.

Eren les cinc, vaig agafar el cotxe i no sé perquè, però vaig apropar-me fins a l'estació per tal de comprar el diari en aquell quiosc.

En veure com marxava un tren, el destí del qual no vaig preocupar-me per conèixer, vaig adonar-me que d'alguna manera havia deixat lliure a Lluis per tal que des de l'interior de mi mateix m'anés reclamant petits bocins d'existència.

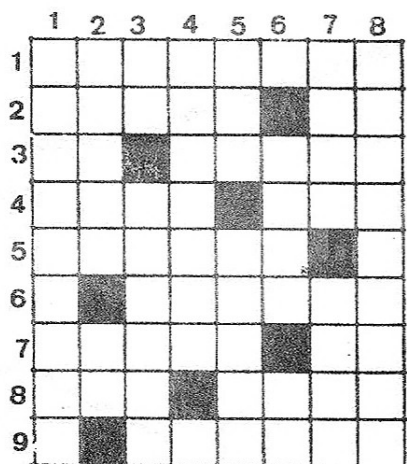
M. E.

HUMOR

ENTRETENIMENTS

PER MIQUEL A. NAVARRO

Mots Encreuats

HORIZONTALS:

1- Capital de Navarra. 2- Capital de Ghana. Al revés, conjunció. 3- Lletre grega. Joaquim... polític català. 4- Al revés, cadascun dels elements coneguts en una matèria. Al revés, que no és barat. 5- Gerundi del verb saber. Consonant. 6- Consonant. Acció d'elidir. 7- Adverbi de lloc. Consonant. 8- Al revés, planta de la família de les linàcies. Salvador... pintor català nascut a Figueres. 9- Consonant. Al revés, cartutxeria.

VERTICALS:

1- Joan Salvat... poeta (1894-1924). 2- Agra. Consonant. 3- Mil cent. Insecte himenòpter. 4- Prat petit. Consonant. 5- Al revés, quarta part d'una pesseta. El conjunt d'ocell del niu. 6- Vocal. Habilitat o destresa. Al revés, femení de En. 7- Nena. Porció de terra voltada d'aigua. 8- Que peteix d'anacronisme.

LES SOLUCIONS LES TROBAREU A LA PAGINA 32

E	S	V	E	N	C	L	U	S	A
U	N	T	O	R	N	A	V	I	S
T	M	F	I	P	D	W	C	R	S
E	A	W	O	S	R	I	S	E	X
N	R	I	H	R	P	O	T	Y	E
A	T	Q	A	S	M	A	Z	E	R
L	E	S	M	T	C	A	G	I	R
L	L	Z	I	I	J	O	D	Q	A
E	L	L	L	A	M	R	J	O	C
S	A	A	L	U	S	G	A	E	R

Sopa de Lletres

Cercant dins d'aquests embolic de lletres, en totes les direccions, hi trobareu el nom de 10 instruments de treball.

COM ÉS EN JOAN?

Jeroglífic

E 10 VOCAL

CAPITALS

PAISOS

Atenes	A	Suïssa	
Berna	B	Bulgària	
Oslo	C	Polònia	
Praga	D	Austria	
Sòfia	E	Grècia	
Varsòvia	F	Noruega	
Viena	G	Txecoslovàquia	

Joc
d'Enllaçat

RELACIONEU CADA CAPITAL AMB EL PAIS CORRESPONENT

SOLUCIONS

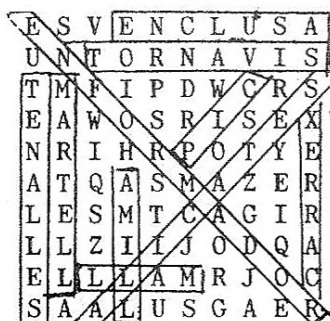
motls encreuats

HORITZONTALS:

1- Pamplona. 2- Accra. In. 3- Pi. Arana. 4- Dada. Car. 5- Sabent. R. 6- S. Elisió. 7- Enllà. Ln. 8- Lli. Dalí. 9- T. Canana.

VERTICALS:

1- Papasseit. 2- Acida. Nl. 3- Mc. Abella. 4- Pradell. N. 5- Ral. Niada. 6- O. Arts. An. 7- Nina. Illa. 8- Anacrònic.

sopa de lletres

JEROGLIFIC

EXIGENT (E - X - I - GENT)

JOC D'ENLLAÇAR

La A amb Grècia, la B amb Suïssa, la C amb Noruega
la D amb Txecoslovàquia, la E amb Bulgària, la F
amb Polònia i la G amb Austria.

LA MARTINGALA

Ha nascut una nova estrella del Rock-and-Roll sudafricà: En Peret, "el Destartalat".

La nostra fotografia el recull en un concert que tingué lloc a Johannesburg, corrent davat de 10.342 policies que l'acompanyaven amb porres i pistoles.

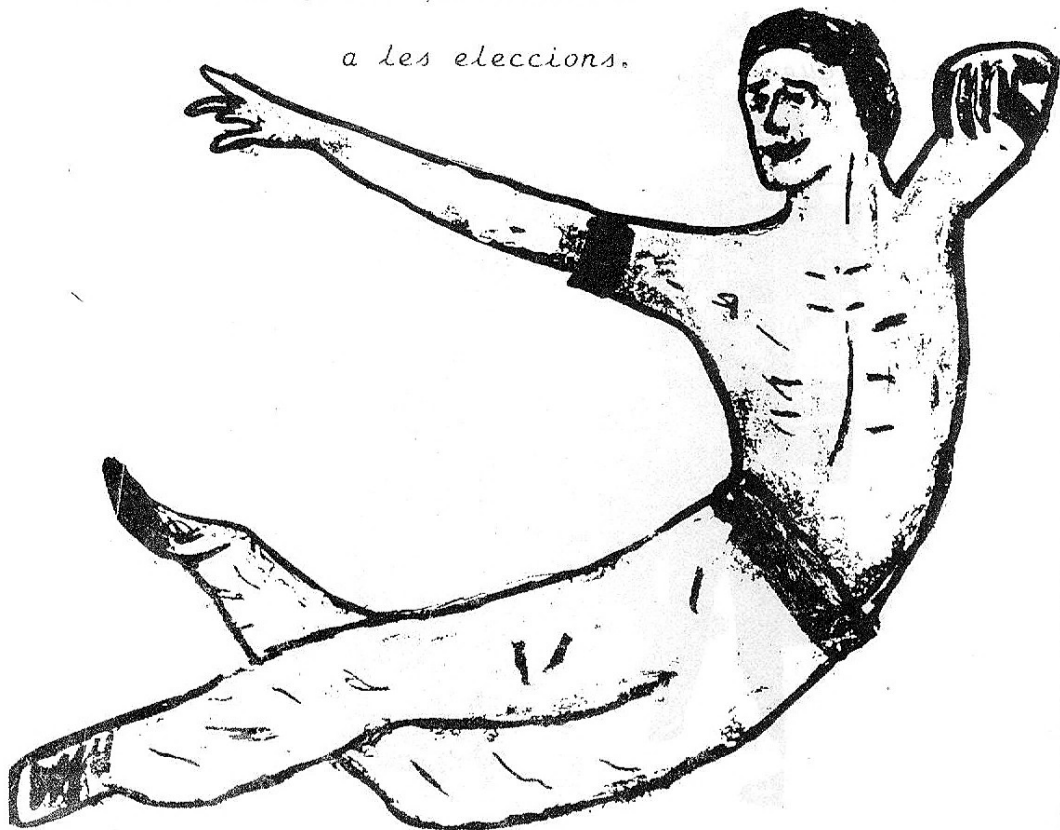
EN JOAN CAMARALENTA

En Joan Camaralenta abans de les eleccions.

En Joan Camaralenta era un bon xicot, senzill i afable. Portava una vida tranquil·la i relaxada.

Vivia però, una mica indiferent, per la qual cosa pensà en la seva responsabilitat com a elector i decidí assabentar-se dels programes polítics de tots aquells que es presentaven

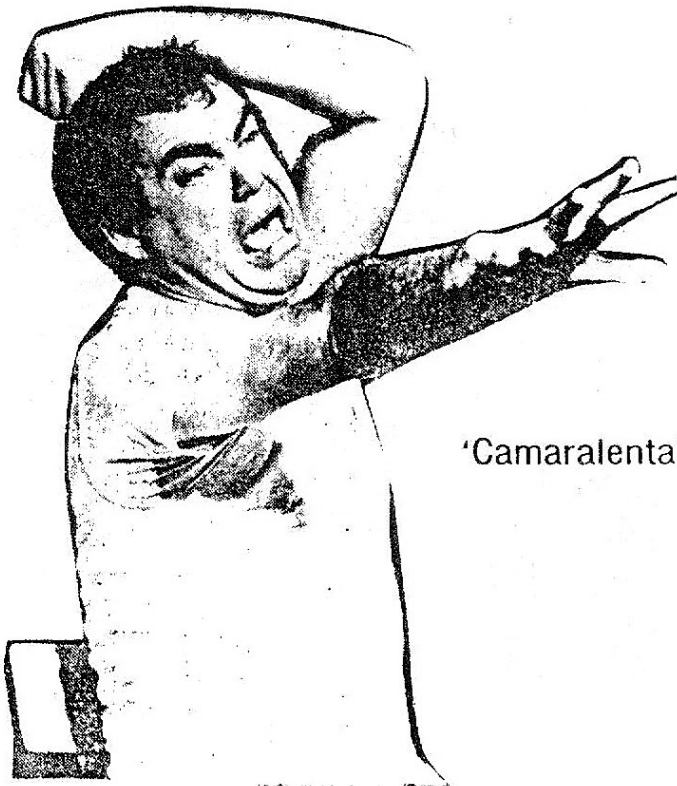
a les eleccions.

En Joan Camaralenta el 22 de Juny

Així doncs, decidí empassar-se, heroicament, tots els mitings electoralistes que els partits desenvoluparen al seu poble, així com, també, tot allò que sortia per la televisió referent als partits polítics.

Al començament tot semblava anar bé, però poc a poc la seva fisonomia anà canviant fins a quedar tal i com el recull la nostra fotografia d'arxiu.

'Camaralenta'

En Joan Camaralenta ara

En Joan Camaralenta que, ara, s'autodenomina "Rambo 6382", profundament transformal, segons es veu a la fotografia, ens declarà en exclusiva:

"Que vinguin ara, si en tenen !!"

